

ÚVOD

Sborník, který máte právě před sebou, navazuje na studentskou vědeckou konferenci s názvem Antropologie islámu, konanou na jaře roku 2023 na Katedře blízkovýchodních studií ZČU v Plzni. Primární snahou autorů jednotlivých příspěvků je směřovat čtenáře k pohledu na antropologii jako na hodnotnou a zajímavou vědní disciplínu. V rámci prezentovaných témat ji propojují s konkrétními aspekty islámu a ukazují, že si obě vědecké oblasti dokáží být vzájemným přínosem. Sborník je obohacen o studii egyptské autorky působící na univerzitě Ajn Šams v Káhiře, který posiluje jeho vědeckou hodnotu.

Všechny studie jsou zároveň aktuálními reakcemi na nízké povědomí o islámu a muslimech mezi českou populací. Zvláště během uplynulých dvou dekad jsme měli možnost být svědky projevů náboženského analfabetismu a mnohdy naprostého neporozumění následovníkům islámu, kteří tvoří přibližně čtvrtinu světové populace. V Česku k těmto protimuslimským náladám přispívá skutečnost, že většina jejich obyvatel má s muslimy jen minimální osobní zkušenost. Velice dobře se pak daří šířit laciná hesla, která podněcující k netoleranci a vyzývají k jakési obraně “křesťanských hodnot”.

Právě v takové atmosféře je klíčové, aby antropolog zůstal ve své vědecké práci aktivní a vnímal svůj obor jako zodpovědnou disciplínu. Potenciál antropologie by neměl spočívat pouze ve zkoumání jednotlivých kulturních fenoménů, ale měl by být využíván i k aktivnímu přispívání k porozumění mezi lidmi a vytváření prostoru pro smysluplný a hodnotný dialog. Zcela jistě nestačí jen vysvětlovat a interpretovat. Zejména v dnešní době plné nepochopení či nenávisť vůči lidem na základě jejich víry či dalších specifíků je antropologickou povinností odpovídajícím způsobem reagovat na jakoukoliv diskriminaci či xenofobii.

Předkládané příspěvky si kladou za cíl představit odborné i laické veřejnosti témata, která islám přibližují z několika různých perspektiv. V prvním z nich autorka nejprve obecně prezentuje některé

etapy vývoje antropologie jako vědecké disciplíny a poukazuje na momenty, které znamenaly změnu v přístupech a metodologii. Tímto způsobem se snaží čtenáře stručně seznámit s historií antropologie a dále poukazovat na to, jak se vyvíjel její přístup ke zkoumání islámu a muslimů. Druhá studie se věnuje originální oblasti egyptské lidové slovesnosti. Autorka na mnoha příkladech egyptských přísloví a moudrostí ilustruje, které mravní hodnoty jsou Egypťanům blízké a čím může být ovlivňováno jejich každodenní rozhodování. Studie nám poskytuje velmi cenný vhled do myšlení Egypťanů a umožňuje poznat některé z jejich obecných životních principů. Další ze studií přináší komplexní pohled na vývoj muslimské komunity v Itálii a její soužití s italskou většinou společností. Kromě analýzy historické přítomnosti muslimů v zemi zkoumá rovněž aktivitu tamních muslimských organizací a jejich úspěšnost ve vedení dialogu s představiteli italského státu. Poslední příspěvek se zaměřuje na vliv globálních změn na demografické charakteristiky Íránu a podrobně analyzuje tzv. demografickou revoluci této blízkovýchodní země. Text detailně rozebírá dva klíčové aspekty demografické reprodukce v Íránu – porodnost a úmrtnost; tímto nám poskytuje velmi užitečné poznatky o zdravotních, sociálních a ekonomických aspektech života v Íránu.

Pevně věříme, že texty budou pro čtenáře příjemným a inspirativním zdrojem poznání. Autoři se v nich snažili nejen o poskytnutí odborných informací, ale zároveň o jejich podání srozumitelným a poutavým způsobem.